

Έργα τέχνης και κειμήλια από τον αγώνα της ΕΟΚΑ

[/ Πεμπτουσία](#)

Εξήντα χρόνια συμπληρώνονται φέτος από την έναρξη του Εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ, χάρη στον οποίο αποτινάχθηκε ο αγγλικός ζυγός και ιδρύθηκε η Κυπριακή Δημοκρατία. Τα ιδεώδη του Αγώνα, η φιλοπατρία, η αυταπάρνηση και η αγάπη προς την πατρίδα, τη γλώσσα, το έθνος, τη δημοκρατία και πρωτίστως την Ελευθερία, ενέπνευσαν μια ολόκληρη γενιά. Μέσα από αυτό το ξεχωριστό σύστημα αξιών οι αγωνιστές της ΕΟΚΑ έγραψαν χρυσές σελίδες ηρωισμού, κληροδοτώντας σε όλους μας το τελευταίο Έπος του ελληνικού έθνους. Ο αγώνας για Ένωση με τον κορμό του Ελληνισμού και η Επανάσταση για την Ελευθερία ενάντια στους αποικιοκράτες δεν ήταν κάτι εύκολο. Ο αγώνας που ξεσήκωσε ολόκληρο σχεδόν τον Ελληνισμό της Κύπρου, ακόμα και τους μαθητές των σχολείων, ήταν δύσκολος και ανηφορικός, αλλά μεθυστικός, γιατί ο στόχος ήταν ανώτερος, ...να βρεθούν τα σκαλοπάτια που οδηγούν στη Λευτεριά....

Η Έκθεση «Ήταν 1^η Απριλίου...» διοργανώνεται στο Βυζαντινό Μουσείο και την Πινακοθήκη του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ από τις 31 Μαρτίου ως τις 28 Ιουνίου 2015. Εκτός από τις Συλλογές της Πινακοθήκης και της Βιβλιοθήκης του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ τα εκθέματα της Έκθεσης προέρχονται, από την Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου, το Μουσείο Αγώνος, την Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών, το Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπεζής Κύπρου και το Δημοτικό Ιστορικό Μουσείο και Αρχείο Ιδαλίου και πλαισιώνονται με έργα τέχνης, τεκμήρια και κειμήλια από συλλογές δεκαεπτά ιδιωτών (Άγη Φιλιππίδη, Άκη Ασπρόφτα, Αναστασίας Χάματσου, Ανδρέα Αναξαγόρα, Ανδρέα Ηλιάδη, Ανδρέα Νικολαΐδη, Ανδρέα Πιτσιλλίδη, Ελένης Χριστοφορίδου-Νεοφύτου, Ευθυμίας Σαλαφόρη- Γεωργιάδου, Μαρίας Σταύρου, τ. Πρέσβη Χαράλαμπου Χριστοφόρου, Ρένου Κυριακίδη, Σάββα Χρυσάνθου, Σπύρου Λαζάρου, στρατηγού Λουκή Αυγουστίδη και Χριστόδουλο Χατζηχριστοδούλου).

Η Έκθεση στόχο έχει να σκιαγραφήσει την πιο κρίσιμη και αποφασιστική ιστορική περίοδο του Νεότερου Ελληνισμού της Κύπρου, που οδήγησε στην απελευθέρωση του νησιού από τους Βρετανούς και να αντλήσει διδάγματα και παραλληλισμούς μέσα από πίνακες ζωγραφικής, γλυπτά, χαρακτηριστικά, φωτογραφίες, βιβλία, εφημερίδες, έγγραφα και διάφορα κειμήλια από τον αγώνα της ΕΟΚΑ (στολές,

εξοπλισμός, χειροτεχνίες κρατουμένων, χειροποίητες σημαίες).

Στην **Α΄ Ενότητα** γίνεται περιληπτική αναφορά στον πόθο των Κυπρίων για Ένωση, όπως εκφράζεται μέσα από τα επεισόδια των Οκτωβριανών του 1931, τη συμμετοχή των Κυπρίων στον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο, το δημοψήφισμα του 1950 και την προσφυγή της Ελλάδας στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών το 1954, με την οποία ζητούσε το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης των λαών να εφαρμοστεί και στην περίπτωση της Κύπρου.

Στη **Β΄ Ενότητα** παρουσιάζονται καταρχήν οι δύο ηγέτες της ΕΟΚΑ, ο Εθνάρχης Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ΄ και ο Στρατηγός Γεώργιος Γρίβας, ο επονομαζόμενος

Διγενής. Η εξορία του Μακαρίου στις Σεϋχέλλες, η θυσία του Γρηγόρη Αυξεντίου και των άλλων ηρώων απεικονισθέντων και πεσόντων στις μάχες. Οι διάφορες πτυχές του αγώνα παρουσιάζονται με μικρές αναφορές μέσα από τα διάφορα έγγραφα και το φωτογραφικό υλικό, όπως λ.χ. η αεροπορική ρίψη προπαγανδιστικών φυλλαδίων από τους Βρετανούς, η τουρκική προπαγάνδα για τουρκοποίηση της Κύπρου, η συνεργασία των Τουρκοκυπρίων με τους Άγγλους και η αντίδραση της ΕΟΚΑ, οι προσφορές των Άγγλων προς τους αγωνιστές να εγκαταλείψουν τον αγώνα, η αγγλική προπαγάνδα, στρατιωτικά δελτάρια επιχειρήσεων, βιβλιάρια καταζητούμενων, η παθητική αντίσταση κατά των Άγγλων κ.ά.

Η Γ΄ **Ενότητα** προβάλλει τους φυλακισμένους αγωνιστές στις Κεντρικές Φυλακές και στα κατά τόπους Κρατητήρια των Άγγλων μέσα από τα κειμήλια που

κατασκεύασαν κατά την περίοδο φυλάκισής τους, τα προσωπικά τους αντικείμενα, φωτογραφίες και σημειώματα. Ξεχωρίζει το απολυτήριο μιας φυλακισμένης μαθήτριας που έδωσε εξετάσεις στη φυλακή.

Στη **Δ΄ Ενότητα** παρουσιάζεται μέσα από το φωτογραφικό αρχείο του Φέλιξ Γιαξή που ανήκει στο Ίδρυμα Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄, ο τετραετής αγώνας της ΕΟΚΑ, από τη στιγμή της άφιξης του πλοιαρίου Άγιος Γεώργιος ως την ανακήρυξη της Ανεξαρτησίας της Κύπρου.

Στη **Ε΄ και τελευταία ενότητα** αποτιμώνται τα αποτελέσματα του Αγώνα της ΕΟΚΑ, η επιστροφή του Γεωργίου Γρίβα-Διγενή στην Ελλάδα και η προκήρυξη Εκλογών και γίνονται μικρές αναφορές στα προβλήματα του νεοσύστατου κράτους, την Τουρκανταρσία, τον βομβαρδισμό της Τηλλυρίας το 1964 και στην Τουρκική Εισβολή του 1974.

Από τα εκθέματα της Έκθεσης ξεχωρίζουν οι πίνακες του Πολ. Γεωργίου για το έπος του 1955-59, του Ανδρέα Ασπρόφτα, του Λ. Σεργίου, τα γλυπτά και προπλάσματα του Θεόδουλου Θεοδούλου, του Ν. Δυμιώτη και του Κοτζιαμάνη, το τραπέζι που χρησιμοποιήθηκε στην Αρχιεπισκοπή για το Δημοψήφισμα του 1950, κειμήλια αγωνιστών από το Μουσείο Αγώνος που για πρώτη φορά δανείζονται για έκθεση σε άλλο φορέα.

Η Έκθεση φιλοξενείται στον Β΄ όροφο της Πινακοθήκης στην αίθουσα με την Εθνογραφική Συλλογή, στην οποία παρουσιάζεται η συμμετοχή της Κύπρου στους αγώνες του Νεότερου Ελληνισμού από το 1821 έως το 1974.

Η Έκθεση «Ήταν 1^η Απριλίου» θα είναι ανοικτή για το κοινό καθημερινά από 09.00 π.μ. ως τις 12.30 μ.μ. και από 13.30 μ.μ. ως τις 16.00 μ.μ., από Δευτέρα έως Παρασκευή. Για περισσότερες πληροφορίες: τηλ. 22430008.